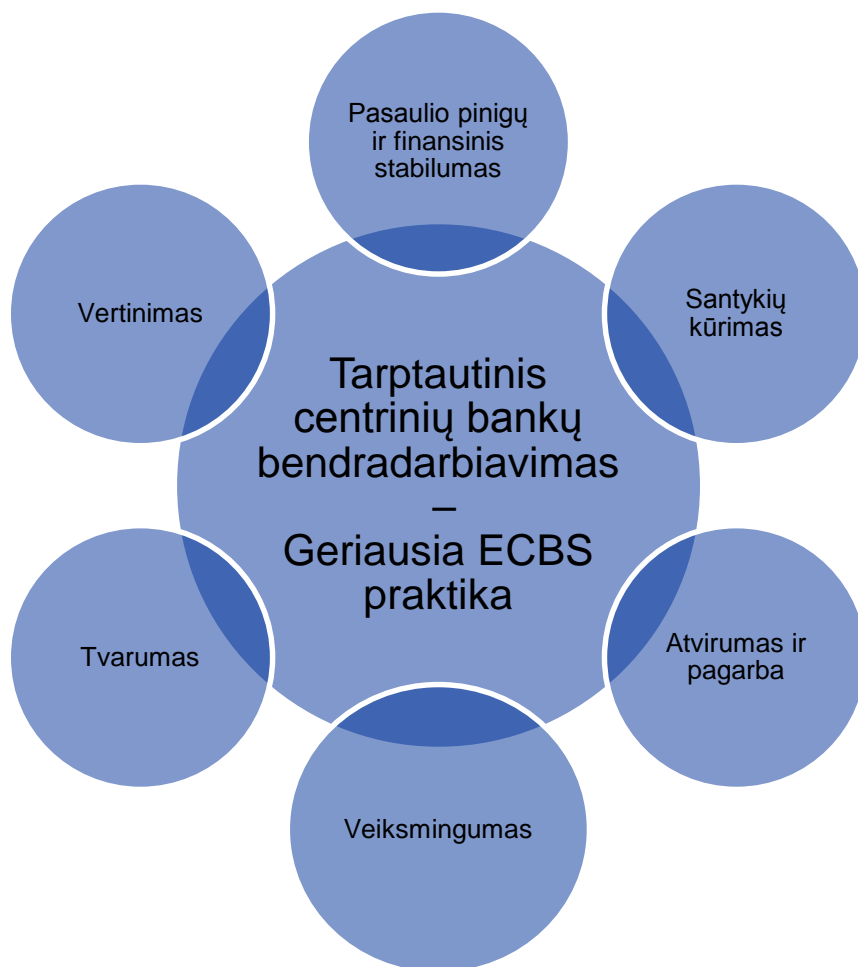

Tarptautinis centrinių bankų bendradarbiavimas – geriausia ECBS praktika

Šį geriausios praktikos dokumentą parengė Centrinų bankų bendradarbiavimo darbo grupė, koordinuojama ECBS Tarptautinių ryšių komiteto. Darbo grupę sudaro darbuotojai iš visų ECBS centrinių bankų, atitinkamose savo institucijose koordinuojantys bendradarbiavimo ekspertų ir vadovybės lygiu veiklą su ES nepriklausančių šalių centriniais bankais. Todėl šiame dokumente dėmesys telkiamas į ekspertinį ECBS centrinių bankų bendradarbiavimą su ES nepriklausančių šalių centriniais bankais. Dokumentas neapima bendradarbiavimo veiklos pačioje Europos centrinių bankų sistemoje ir bendradarbiavimo politikos klausimais.

Įvadas

Centrinių bankų bendradarbiavimas – įsitvirtinusi praktika, prasidėjusi praėjusio amžiaus pirmoje pusėje po to, kai 1930 m. įsteigus Tarptautinių atsiskaitymų banką buvo sukurtas didžiųjų centrinių bankų tarptautinis tinklas.

Centriniai bankai bendradarbiauja daugelyje įvairiausių sričių. Bendradarbiavimo formatai ir geografinė plotmė laikui bėgant keitėsi. Ypač ekonominės ir pinigų sąjungos sukūrimas ir ES plėtra, bet taip pat ir pasauliniai pokyčiai turėjo įtakos centrinių bankų bendradarbiavimo veiklos kryptims ir pobūdžiui.

ECBS (ECB ir visų ES valstybių narių nacionalinių centrinių bankų) centrinių bankų bendradarbiavimo veikla formuojama ir vykdoma reaguojant į konkrečius poreikius.

Šiame dokumente aprašomos geriausios praktikos pavyzdžiais siekiama parodyti, kuo ECBS grindžia centrinių bankų bendradarbiavimo veiklą, į kokius ypatumus atsižvelgiama ir kokie principai taikomi ją vykdam.

Pagrindimas

ECBS centrinių bankų bendradarbiavimo veiklos tikslas (tiek atskirų bankų, tiek bendras) – stiprinti santykius su ES nepriklausančių šalių centriniais bankais ir skatinti patikimą centrinių bankų veiklą ir priežiūros praktiką taip prisidedant prie pinigų ir finansinio stabilumo. Bendradarbiavimo srityje pagrindinis dėmesys telkiamas į besivystančių šalių ir besiformuojančios rinkos ekonomikos šalių centrinius bankus ir priežiūros institucijas.

Vykdydami bendradarbiavimo veiklą centriniai bankai, ECB ir ECBS kartu bendradarbiauja su besivystančių šalių ir besiformuojančios rinkos ekonomikos šalių centriniais bankais centrinės bankininkystės politikos ir praktikos klausimais – taip didinamas bendras informuotumas apie ekonomikos ir finansų pokyčius. Be to, ECBS centrinių bankų bendradarbiavimo veikla teikia ES šalims kandidatėms galimybę diskutuoti ir padeda joms ugdyti institucinius gebėjimus rengiantis galiausiai prisijungti prie ECBS.

Nacionaliniai centriniai bankai taip pat prisideda prie santykių, kuriuos jų šalys gali būti užmezgusios su ES nepriklausančių šalių centriniais bankais, plėtos dalydamiesi pagal įgaliojimus jiems pavestų visų užduočių vykdymo patirtimi.

Praktika

ECBS centrinių bankų bendradarbiavimo veikla grindžiama šiais principais:

1 principas – pasaulio pinigų ir finansinis stabilumas

Pagrindinis centrinių bankų bendradarbiavimo tikslas – pasidalyti profesine patirtimi. Dalydamiesi su kitais centriniais bankais savo profesine patirtimi ECBS centriniai bankai padeda skatinti pinigų ir finansinį stabilumą visame pasaulyje.

2 principas – santykių kūrimas

Artimų profesinių santykių užmezgimas ir plėtra yra stabilaus ir naudingo bendradarbiavimo pamatas. Todėl centriniais bankams bendradarbiaujant ECBS per daugelį metų užmezgė partnerystes su pinigų ir finansinės priežiūros institucijomis visame pasaulyje.

3 principas – atvirumas ir pagarba

ECBS su savo partneriais bendradarbiauja atvirai ir pagarbiai. Visi ryšiai grindžiami tarpusavio supratimu ir pasitikėjimu, kultūriniu sąmoningumu ir atvirumu idėjoms bei nuomonėms.

4 principas – veiksmingumas

ECBS nariai visus išteklius naudoja apdairiai ir skatina veiksmingus ir ekonomiškai efektyvius sprendimus taikydami tinkamo planavimo principus visiems projekto etapams. Europos centrinių bankų sistemoje nustatomos ir kiek įmanoma išnaudojamos veikimo išvien ir masto ekonomikos galimybės, atsirandančios bendradarbiaujant centriniais bankams. Prireikus produktyvumas didinamas pasitelkiant naujas skaitmenines platformas ir priemones.

5 principas – tvarumas

ECBS centrinių bankų bendradarbiavimo veikla siekiama tvaraus poveikio, t. y., kad bendradarbiavimo rezultatas išliktų ilgiau už tam tikrą veiklą. Todėl veikla grindžiama poreikiu – ji orientuota į partnerių centrinių bankų poreikius užtikrinant, kad jiems priklausytų ir gautas rezultatas. Be to, tinkamai atsižvelgiama į paramą gaunančios institucijos gebėjimus ją panaudoti.

6 principas – vertinimas

ECBS centrinių bankų bendradarbiavimo veiklai (tam tikrais atvejais) naudojami stebėsenos, atskaitomybės ir rezultatų apibendrinimo mechanizmai, skirti veiklai peržiūrėti ir jos tinkamumui, produktyvumui, veiksmingumui, tvarumui ir poveikiui įvertinti, kad būtų galima daryti išvadas, kaip stiprinti būsimą veiklą.

Ypatumai

Atsižvelgiant į skirtingą įvairiose šalyse taikomą tvarką centrinių bankų bendradarbiavimą geriausiai būtų galima apibūdinti ne bendra apibrėžtimi, bet aiškinamaisiais pavyzdžiais. Toliau pateikti pavyzdžiai atspindi centrinių bankų bendradarbiavimo esmę:

- aukšto lygio susitikimai ir diskusijos politiniu lygmeniu (pvz., konferencijos ir dvišaliai Valdybos narių susitikimai);
- tarpusavio diskusijos;
- seminarai, praktiniai mokymai, mokymo kursai arba kiti mokomieji renginiai ir, jei tai aktualu, – mokymai apie novatoriškas technologijas, kuriuose dalyvauja atstovai iš viso pasaulio centrinių bankų;
- specialios pakopinės programos (nuo vidutinės trukmės iki ilgalaikių), skirtos institucijų kūrimui ir politikos struktūros nustatymui remti arba reguliarios techninio ar politinio pobūdžio misijos;
- koordinavimo veikla, kuria siekiama gauti finansavimą iš išorės (pvz., ES finansuojami projektai) pagal dvišalius mainus arba pagal susitarimus su kitais centriniais bankais ar institucijomis (pvz., tarptautinėmis finansų institucijomis, ES institucijomis, vyriausybėmis);
- kita įvairi veikla, kaip antai darbuotojų komandiravimas, vizitai, vaizdo ir telefoninės konferencijos, klausymynų pildymas.